

ROMANUL TRADIȚIONAL	ROMANUL MODERN
<p>➤ Romanul de observație socială, preponderent rurale; temele sunt generate de existența social – istorică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tema existenței comunității țărănești / pastorale; - Tema pământului, a moștenirii, tema parvenirii; <p>➤ Temele au frecvent o dominantă morală.</p>	<p>❖ Romane de analiză psihologică, mai ales citadine; temele sunt generate de experiențe individuale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tema condiției intelectualului, a inadaptării omului superior la o lume mediocră, de parveniți; - Tema cunoașterii, a iubirii, a războiului, a morții, a bolii, etc.
<p>➤ Orientat spre o lume obiectivă, surprinsă în existența ei social - istorică; transfigurată artistică, această lume devine "omogenă, coerentă și plină de sens";</p> <p>➤ Eroul este orientat înspre lume, văzut în relațiile sale cu ceilalți, cu comunitatea :</p> <p style="text-align: center;">erou —→ lume</p>	<p>❖ Orientat spre universul interior, spre orizontul conștiinței, spre eul subiectiv, considerat unica realitate verificabilă, autentică, reală;</p> <p>❖ Lumea, colectivitatea se oglindesc în conștiința subiectivă a eroului;</p> <p style="text-align: center;">Lumea —→ erou</p>
<p>➤ Narațiunea heterodiegetică (la persoana a III-a);</p> <p>➤ Narator omnisicient , în general , obiectiv;</p> <p>➤ O perspectivă unilaterală: cea a naratorului;</p> <p>➤ O viziune / perspectivă narativă omnisicientă (focalizare zero).</p>	<p>❖ Narațiunea homodiegetică (p. I) //heterodiegetică (p. a III-a);</p> <p>❖ Personaj(e) –narator /reflector/narator unisicient;</p> <p>❖ Perspectivă unilaterală : a personajului narator; sau : pluriperspectivism (p1+p2+p3) // narator + personaje;</p> <p>❖ Viziunea narativă internă // externă + internă.</p>
<p>➤ O construcție epică închisă , uneori monumentală, simetrică, echilibrată perfect, circulară;</p> <p>➤ <u>Principii compoziționale</u> : cronologie, simetrie epică;</p> <p>➤ <u>Tehnici narrative</u>: înlănțuirea, uneori cu inserția unor episoade retrospective;</p> <p>➤ Incipit clasic (descriptiv, enunțiativ, rezumativ) care instalează un centru tematic de control / de orientare;</p> <p>➤ Se autentifică ficțiunea, generând "efectul de real";</p> <p>➤ Final închis;</p>	<p>❖ O construcție dezechilibrată, aparent haotică, cu discontinuități, suprapuneri , paralelisme, inserții; circulară / în spirală / sinusoidală;</p> <p>❖ <u>Principii compoziționale</u>: memoria afectivă, cronologie inversă;</p> <p>❖ <u>Tehnici narrative</u>: inserții, alternanțe, play-back, simetrii răsturnate, a contrapunctului, a colajului, etc.</p> <p>❖ Incipit modern ("ex abrupto", de tipul "decupajului"; ori al "punerii în abis");</p> <p>❖ Suprimă pragul dintre realitate și ficțiune;</p> <p>❖ Final deschis, indeterminat, cu deschidere în formă de con.</p>
<p>➤ Structura narativă este perfect echilibrată , cu planuri clar delimitate, predominant epice.</p>	<p>❖ Structură narativă complexă, cu planuri supraetajate cu predominanța planului interior, analitic.</p>
<p>➤ Acțiune lineară , bine marcată, în care episoadele se înlănțuie logic și cronologic;</p>	<p>❖ Fabulația se bazează pe un desen epic primordial; discontinuitate epică, pauze descriptive, inserții;</p>

ROMANUL TRADIȚIONAL	ROMANUL MODERN
➤ Subiect construit cu rigoare, însumând, de obicei momentele clasice ale subiectului.	❖ Subiect nelinear, alcătuit frecvent ca sumă de experiențe trăite de de eul narator, ca "dosare de existență".
➤ Conflict/e exterioare puternic reliefate (economic, social , politic, moral, erotic, etc.), dublate uneori de conflict interior (moral, psihologic), conduse riguros spre rezolvare.	❖ Conflict/e interioare de problematică filosofică (poate avea la bază opoziția dintre individ și existență, dintre individ și sistem) sau psihologică (drame de idei, drame existențiale, crize de conștiință, de identitate, de valori).
➤ Personaje de mare coerență, tipologice (tipologie socială sau general – umană) , statice; în construirea lor se accentuează ceea ce este tipic, definitoriu; ➤ Surprinși unilateral, din perspectiva naratorului; ➤ Evoluție epică previzibilă; ➤ Construite pe o dominantă morală "caractere".	❖ Personaje relativizate, dilematice, inconsecvente, indeterminate, atipice; ipostaze existențiale (spaima de moarte, alienarea, eșecul existențial, solitudinea, absurdul); ❖ Nu este o structură unitară, un "caracter dat", ci un om superior , aflat în căutarea sinelui; ❖ Dispariția evoluției lineare a eroului.
➤ Spațiu și timp: determinate, reale, obiective;	❖ Cronotop simbolic (labirintic / durată interioară, subiectivă multiplicare a planurilor temporale și spațiale).
➤ Discurs obiectiv/subiectiv heterodiegetic; ➤ Stil elaborat , "calofil";	❖ Discurs subiectiv: alegorizare, simbolizare, mitizare / demitizare, parodiare, scindare în "voci"; anticalofil.